

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, március 28.

Bank.

Valamikor a csehek minden áron a dualizmust akarták a dualizmus helyébe tenni. Akkoriban közkeletű érv volt ellenük a bankó két oldala. Egyiken magyar, másikon német szöveg: ez a dualizmus nem komolyabb követelés annál, mint ha valaki a bankónak még egy harmadik, cseh oldalát is akarna csinálni.

Most ezt a régi, becsületes, elkoptott viccet veszedelem fenyegeti. A bankónak nem lesz három oldala, de a kettő sem lesz külön nyelvű. Az önálló bank követelménye egyre hangosabban jelentkezik s már-már a koalíciót féltik tőle. Akadnak ugratók a szövetkezett pártokon kívül, a kik minden áron abban mesterkednek, hogy ezzel a kérdéssel robbantsák fel a koalíciót. Eddig már próbálkoztak sok más bombával; mindenik füstölt egy darabig, de egyiknek sem volt kedve robbanni. Hátha most a bank-kérdéssel szerencsésebben járnak?

A pártokban mindig akadnak fiatalok, a kik hamar készek fejfel menni a falnak, kivált ha a más feje fájul meg tőle. Itt is, ott is nyilvánult afféle hang, hogy

ebben a kérdésben össze kell mérnie a fegyvert a 48-nak és a 67-nek s már akadt olyan meggondolatlan politikus, a ki bizonyos ígérekkel a nemzetiségeket próbálta szövetségesül megnyerni a 48 mellé a-bankkérdésben. Azt mondják, Justh Gyula ejtett el efféle szavakat.

Hát még mielőtt egy levitézlett fiúmei rezolúció mintájára hasonló értékű makói rezolúciót csinálnánk, jó lesz tisztába jönni magunk közt a kérdéssel. Akkor nem lesz szükség semmiféle paktálásra s nem fog senki a-ba a kellemetlen helyzetbe kerülni, hogy előbbi szövetségeseivel való barátkozásáért a bársonyszékből mondja el a mea culpát.

A bankkérdésnél megint csak a bankóhasonlatnál maradjunk. Két oldala van, mint a bankónak. Van egy politikai és egy gazdasági oldala.

A politikai résszel hamarosan tisztába jöhetünk. Nincs olyan magyar ember, a ki ne örvendene, ha egy hatalmas, független, önálló magyar nemzeti bankot látna a magyar gazdasági élet élén. Magyarország államisága hasonlíthatatlanul jobban kidomborodnék a külföld előtt, ha önálló magyar jegybankunk volna. Ez mind szép és igaz, csak az a baj, hogy van a kérdésnek más oldala is: a lehetőség. Mert azért ugyan nagy kár lenne önálló magyar bankot csinálni,

hogy egy bukott bankkal több szerepeljen a tőzsdék gyászjelentésein.

Az a hír szállong, hogy a bankbizottság egyes tagjai ki akarják kapcsolni a vita tárgyai közül a szakértők meghallgatását. Nem kell szakértelem, nem kell közgazdasági megvitatás! A szakértők akkor beszéljenek, ha majd kimondtuk, hogy önálló bank kell. Az ő gondjuk, hogyan csinálják meg fix terminusra.

Ez az okoskodás körülbelül olyan, mintha valaki azt mondaná Farmannak: Jókai megírta, hogy hyalichorból pompás repülőgépeket lehet csinálni; szakértő, ülj neki és készíts 1911. január elsejére Magyarországnak ezer darab hyalichoz hadi repülőgépet!

Az önálló bankot meg kell csinálni — de csak ha lehet. Az nem olyan, mint Shakespeare darabjai néhai Podmaniczky műsorán: hogy jól vagy se-hogy, de elő kell venni. Ha egyszer önálló bankot csinálunk, azt jól kell megcsinálni, különben egy ország rendül meg a bukásba.

A szakértők meghallgatása az első dolog; de nem vészmadár szakértőké. Lelkiismeretes szakértőket kell meghallgatni, akik nem üres kombinációkra, hanem pozitív adatokra építenek. A legfőbb pozitív adat pedig e kérdésnél az,

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A fináncbiztos.

Írta: Mars.

Melegen süt a márciusi nap, a még meg-lévő hóból csunya pocsolócsók lesznek, mi által az utak majdnem járhatatlanná válnak. Nem csoda, ha egy, katonai elfogatnak kirendelt parasztkocsi, melyen egy fiatal kapitány ül, csak lassan, alig lépésben és időnkint nagyot zök-keve tud a mocsártengerben előre haladni. Ezen lassu haladás dacára a különben kihaltak látszó vidéken egy ünneplő ruhában és láthatólag bor-kozi állapotban lévő parasztembert ér utol, ki-nek csizmaszáraiba a nagy sár nagy ragaszko-dással kapaszkodott bele. Alázattal, kissé támo-lyogva köszöntötte a kocsin ülő tisztet, sóvárgó pillantást vetve a kocsi melletti csalogató üres helyre. Kapitányunk megszánva a gyalogolót, felvette őt; midőn ez a kocsi mellett némileg eligazodott, ami nem biztos tartású felső teste miatt némi nehézségekbe ütközött, kötelességé-

nek tartotta hátrafordulva megköszönni a gyalog-lástól való megszabadítást s hozzátette:

— Látom a hadnagy ur arcán, hogy jó ember; az én gazdám is jó ember volt; én négy évig szolgáltam a negyvennégyeseknél, mint privadiener.

Ekkor vette észre, hogy a kocsiban a tiszt lábainál egy vizsla tekszik; bőbeszédűségében nyilvánuló hálája új anyagot talált a beszéd folytatására:

— No lám, hadnagy ur, az én gazdámnak akkurat ilyen kopója volt, mintha csak azt látnám.

— Mi volt a maga gazdája?

— Hadnagy volt az is, hadnagy uram; őt is szerettem, a kutyáját is szerettem.

Mintha a kapitány iránt érzett háláját ennek kutyájára is kötelessége lett volna átvinni, vagy pedig régi emlékek telelevenedését akarván el-hitetni, meg akarta a vizslát cirógatni, de ennek természete nem vette be, hogy idegen ember hozzányúljon s így dühös morgással jutalmazta a neki szánt gyengédséget. Kapitányunk, ki

természetesen már tisztában volt azzal, hogy ez az atyafi sohasem volt privadiener és katona, feltette a kutyáján, hogy megtréfálja a füllentőt, ezért azt mondotta a magas ülésdeszkán előtte ülő állítólagos volt privadienernek, hogy ne töltsd a kutya mormogását, hanem fujjon rá egy-szer. Az atyafi a tavaszi levegőtől, a fázasztó gyaloglástól és bizonyára holmi szesz élvezésé-től is kipirult arcát felfujva, a kutyára fujt. Semmi sem tudta a vizslát jobban feldühösíteni, mintha széles, vörös arc fordult feléje és ha fujtak rá, most is haragjában a réa fuvó vörös arc felé ugrott. A Gondviselés kifürkészhetet-len, határtalan jósága nyilvánlt meg e pillan-atban: a kocsi egy mélyebb kátyuban nagyot zök-kent, az atyafi felső teste oldalt fordult s az orra így meg volt mentve. Nem tudni, a zök-enés volt-e oly nagy, vagy pedig más oka volt, de a kiérdemült privadiener egysúlyát elvesztette, éppen maradt orrával lebukott az ülésről és pár pillanatra eltűnt a föld színéről. E helyen ugyanis a folyékony sár oly mély volt, hogy szegény emberünket elnyelte. Persze egye-

Első szent áldozási EMLÉKKÉPEK, valamint

mindennemű szentképecskék legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben magyar, német, vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók **BUZÁROVITS GUSZTÁV** könyvkereskedésében **Esztergomban.** — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

vajjon rendelkezésünkre áll-e elégséges magyar tőke a magyar nemzeti bank megalapításához? A szakértő bizottság tehát szerezzen magának megfelelő módon tájékozást, meg tudja-e és meg fogja-e kapni a magyar nemzeti bank a kellő tőkét magyar tőkésektől?

Multkor azt írta valamelyik ó-szövet-ségi alapon szerkesztett fővárosi lap, hogy a Lipótvárosi Kaszinó egy óra alatt megcsinálja a magyar bankot, ha akarja, de a Nemzeti Kaszinó meg nem csinálja soha.

Kérdésnek elég pökhendi, érvnek igen silány. A Lipótvárosi Kaszinó nem fogja megcsinálni az önálló bankot, mert nem akarja, mert itt nincs kilátás egyelőre 15—20—25 százalék rebachra. De az sem szükséges, hogy akarmelyik kaszinó magának foglalja le a nemzeti bankot. A kaszinók, a Lipótvárosit legkevésbé sem véve ki, adják csak a bankot a baccarat-asztalnál. Ez a lipótvárosi bank. A nemzeti bank az egész nemzeté, az nem kaszinói bank.

Nem szabad szem elől téveszteni, hogy az önálló vámterületre való átmenetnél a gazdasági élet kikerülhetetlen megrázkódásán csak egy hazafiasan vezetett és feltétlenül erős, önálló nemzeti bank fogja átvezethető államunkat. A bankkérdés tehát egyúttal az önálló vámterület kérdése is.

Kiszámíthatlan követelmények fűződnek a bankkérdés megoldásához. Itt nem elég odavetni a játékasztal hangján: bank! és megvan vagy fuccs. Nem házárjátékról: egy nemzet gazdasági életéről van szó, amelyet nem lehet mámorosan odavetni tétül. Hideg, számító ész és erős akarat kell megvalósításához — ezt várjuk a bankbizottságtól, sem többet, sem kevesebbet. De ennyit feltétlenül.

*

sült erővel segítettek neki a feltápázkodásban. Mintha egy a pokolból kiszabadult bűnös lélek emelné fel meg nem tisztult arcát az eget urához, úgy nézett ki a szegény állítólagos volt privatdiener.

Miután újból felült, távolról sem tört ki belőle a harag, hanem elővigyázattal, láthatólag józanabb állapotban s most nem piros ábrázattal kissé hátrafordulva, csak ennyit mondott a kutyára:

— Aujnye, de jól be van tanítva!

Egy idő múlva közös erővel: pokrócok, zsebkendők, szalma segélyével sikerült őt némileg emberi színbe juttatni; ekkor belenyult mellénye zsebébe s onnan egy csodálatos módon szárazon maradt szép tajtékpipát vett elő dohányzacskóval együtt; miután előbb illem-tudóan engedélyt kért a »hadnagy« urtól a rágyújtásra, megkínálta a kocsist dohánynyal, ki krajcáros makrapipáját megtömvén, mindkettő rágyújtott. Dehát nincs zavartalan öröm és élvezet. Erről győződött meg hamarosan a mi emberünk, mert a mögötte ülő tiszt előre nyult, a dohányzacskót kiragadta kezéből és szigorúan így szólt:

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc 28.

A mai ülés tíz órakor kezdődik. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök jelenti, hogy *Halász* Lajost képviselőt Nagyvárad tiszteletbeli főügyészévé nevezték ki, de ő ezt nem fogadta el.

Néhány interpellációt is jelentettek be, ezekre a Ház I órákor tér rá.

Lengyel Zoltán viszonvonja a *Kossuth*-szobor alap javára teendő nagyobb összeg megszavazásáról szóló indítványát.

Házasabályvita.

Hodza Milán szóvá teszi *Rakovszky* alelnöknek a tegnapi ülés végén tanusított eljárását. *Rakovszky* alelnök ur, ugymond *Hodza*, elsimkoltá *Vlád Aurél* azon jogát, hogy a házasabályokhoz szólhasson. (Zaj.)

Az elnök rendreutasítja *Hodza*t inparlamentáris kifejezése miatt. Az alelnök tegnap nem hallotta *Vlád Aurél* jelentkezéseit, csupán azért nem engedhette meg neki, hogy a házasabályokhoz hozzászólhasson.

Vlád Aurél szintén *Rakovszky* alelnök tegnapi intézkedéseivel foglalkozott Kétségbe vonja az elnökség jóhiszeműségét, mire az elnök előzetes figyelmeztetések után megvonja a szót. (Helyeslés a függetlenségi párton.)

A napirend.

Urmánczky Nándor, néhány csekélyebb módosítást ajánl az első szakaszhoz, amelyet egyébként kielégítőnek tart. (Helyeslés.)

Bánffy beszéde.

Bánffy Dezső báró: A javaslat egészében és így az első szakasz sem kielégítő. Bizonyos mérvű módosítástól én magam sem idegenkedem. Ez a házasabály módosítás incidentaliter, egy bizonyos cél elérésére készült. En ezt a házasabályt tisztán hatalmi kérdésnek tekintem,

a hatalmon lévő pártok érdekeit védi ez a javaslat. Célra vezetőnek ezt a házasabály módosítást nem tartom.

Az elnök, kéri *Bánffy*t, közeledjék a napirenden levő első szakaszhoz.

Bánffy Dezső báró: Nem hiszem, hogy az új választói törvény alapján valamikor is remélhetjük, egy abszolút többségben levő párt létezését. Ezzel pedig számolnunk kell. A koalíció fennállása is rövid időhöz van kötve. Nálunk ez a kérdés roppant horderejű.

Nálunk nagy veszedelmet rejtene magában, ha a nemzeti állam rovására a legcsekélyebb áldozatot is kellene hoznunk egy a többségbe bevont nemzetiségi pártnak érdekében. Pedig erre is gondolni kell. Jöhet egy idő, amikor sajnálni fogjuk, hogy incidentaliter, szinte öletszerűen csináltunk házasabályokat. *Marceli* Henrik könyvéből idéz és bizonyítja, hogy a mai helyzet Magyarország régebbi egészségtelen állapotaihoz feltűnően hasonlít és már csak ezért is, jó lesz megfontolva cselekedni. Nem helyesli, hogy az elnökség a módosításokat és indítványokat mielőbb szavazás alá bocsájtja, nem nyomtatja ki és osztatja szét.

Az elnök: A jelenlegi eljárás a házasabályokban gyökeredzik.

Bánffy báró: Ez igaz, de a gyakorlat évtizedeken nem ez volt. Az első szakaszhoz nem járul hozzá.

Pilissy István: Az első szakaszhoz módosítást nyújt be és kéri annak kinyomatását és szétosztását.

Az elnök: Szavazás alá bocsájtja *Pilissy* kérését. A Ház nem járul hozzá.

A disszidensek és nemzetiségi ellenpróbát kérnek. Ez megtörténik és így is konstatalható a többség.

Ivánka Milán: A Nagy Emil-féle javaslatot irodalmi szempontból is jó volna módosítani, mert nem tartja helyesnek, hogy egy törvény horáciuszi körmondatokban legyen írva. (Derűtség.) A maga részéről módosítást nyújt be. Aztán arról beszél, hogy a függetlenségi és szavazások elől kiszöknek a tereméből. (Zaj.)

— Én a dohány szagáról érzem, hogy maga szüzdohányt szív; szégyelheti magát és most nagy kára is lesz belőle, hogy nem ismerte meg rajtam azt, hogy nem vagyok hadnagy, hanem fináncbiztos; nekem kötelességem ellenőrizni, ki milyen dohányt szív.

Nagy veszteség az utókorra, hogy azt a meglepett, azt a rémületet kifejező arcot, melyet a mi emberünk most mutatott, nem lehetett a képzőművészet apostolai által megörökíttetni. Szegénynek leesett az álla, szemei megmeredtek, azután zavarában odasugta a kocsisnak:

— Miért nem mondotta azt meg nekem?

A katonatiszt egy ideig vizsgálta, szagolta a dohányt, azután átható tekintet vetett a bűnösre, ki fejét vakarva hátraszólt:

— Kérem, van abban trafik is.

— Kit akar maga rászédni? Azt hiszi, nem érzi meg minden valamire való finánc orra a tiszta szüzdohányt?

— Hát kérem, mindjárt beérünk *Tabra*, ott veszek egy négy krajcáros pakli trafikot, azt majd beléje keverem.

A nap még jobban mosolygott le az utasokra, nyilván neki is tetszett a fül'n felül is

sáros, nagy félelmet eláruló bűnössel elkövetett tréfa, de erre most hiába mosolygott volna akár a legszebb leány, szomorú arccal, kétségbeesve nézett a corpus delictire, az ő dohányzacskójára, mely még mindig a szigorú fináncbiztos kezei közt volt. Midőn azután ennek abbéli fenyegetését elhitte, hogy a szüzdohánynak most konstatalt élvezete neki vagy 100 forintba fog kerülni, hátrasandítva hirtelen kikapta a vélt biztos kezeiből a dohányzacskót, tartalmát a sárba rázta s azután diadalmasan lobogtatva az üres zacskót, megkönnyebbülten felkiáltott:

— Volt, nincs!

— No, szegény ember, most vágta el maga alatt a fát igazán. Ha bemutathattam volna a pénzügyigazgatóságnál azt a kevés dohányt, ami ebben a nagy zacskóban volt, hát olcsóbban szabadult volna meg, de így majd a zacskó nagysága után fognak itélni s maga többet fog fizetni, talán be is zárják.

Arra a könyörgésre, amit emberünk most véghezvitt, talán *Nero* szive is ellágyult volna, de nem a fináncbiztosé. Hiába sorolta fel a bus magyar azon helyeket, ahová az ő sógora és cimborája, *Fekete Jóska*, *Fehér János* és többen

Vagyok bátor a n. é. közönség szives figyelmét felhívni, hogy **Színház-u. 4. szám alatt angol férfi szabóüzletet nyitottam** és szolid árak mellett a legelegánsabb öltönyöket készítem. Levelező-lap meghívásra helyben és vidéken dus angol minta gyűjteménnyel azonnal megjelenek, a n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, vagyok kiváló tisztelettel **KISS ISTVÁN**, angol uriszabó Színház u. 4. (Adorján palota.)

Az elnök rendreutasítja Ivánkát sértő kifejezéseért.

Ivánka Milán kétszeri újabb figyelmeztetés ellenére is tolyton sértő hangon szól a többségről, mire az elnök megvonja tőle a szót. (Nagy zaj. A függetlenségiék éljenek az elnököt.)

Vlád Aurél fölgrík a házszabályokhoz kér szót. Az elnök csak kétszer figyelmeztette Ivánkát, mielőtt a szót tőle megvonta. (Nagy zaj.)

Battyhányi Tivadar gróf: Ne komédiázzanak itten! Mit terrorizálják az elnököt. (Nagy zaj.)

Sümege Vilmos (a padot csapkodva): Nem tűrjük a komédiát!

Az elnök: Csendet kérek. Vlád képviselő ur ugylátszik nem eléggé érzékeny a személyét érő sértések iránt, különben nem csodálkozna azon, hogy Ivánkától megvontam a szót. (Helyeslés.)

Szkicsák Ferenc módosítást nyújt be.

A miniszterelnök Bécsben. Wekerle

Sándor miniszterelnök ma este Bécsbe utazik, hogy jelen lehessen az Achrental külügyminiszter által Bülow herceg tiszteletére adandó ebéden. A miniszterelnököt Bécsben való tartózkodása idején valószínűleg magánkihallgatáson fogadják a király.

A szabadkőművesek új programja.

Körülbelül öt esztendővel ezelőtt Nagyváradon tartotta a magyarországi szabadkőműves páholyok egy része az első vidéki nagygyűlést. A nagygyűlés tárgyalásai külön füzetben is megjelentek. Ebből a füzetből annak idején mi igen érdekes részleteket közöltünk. Ráműtünk arra, hogy mikor a szabadkőművesek egymásközt vannak, beismerik, hogy a humanitárius cél csak mellékes (gimplik fogására való), ma már át kell alakítani a páholyokat

küzdőtérre, küzdeni kell az egyház, az arisztokrácia, a reakció ellen.

A László-páholy azután tovább is ment ezen a téren. Azt indítványozta, hogy ne csak titokban tegyék azt, hanem szakítsanak a titokteljes ugynevezett szertartásokkal és nyíltan kell felvenni a harcot. Aki pedig ezt nem akarja tenni, azt ki kell zárni a »testvérek« közül.

Ez az indítvány ma is vita tárgyát képezi a páholyok között. A szertartások mellőzését és a kizáratást még nem akarják egyes páholyok elfogadni, de az új harcias programnak ugylátszik mind hívei.

Erre vall a budapesti demokrácia páholy körlevele, melyet az Alkotmány publikált. Ebből adjuk az új programra vonatkozó részt a következőkben:

Szabadkőműves csak az lehet, aki szabadkőműves célokért dolgozik. Csak ezen célokon belül lehet vélemény szabadság. Azokon kívül lehet vélemény szabadság, de nem lehet szabadkőművesség.

Igy mindenekelőtt ezeket a célokat kell megismernünk.

A régi meghatározás, hogy »a szabadkőművesség filozófikus, filantropikus és progresszív intézmény«, többé nem elégséges a maga bizonytalan körvonalával.

Pontosan értelmeznünk kell, hogy mit kell progresszivitás alatt értenünk.

Minden korban és időben más volt a progresszív törekvések tartalma, de lényegük mindig az volt, hogy a társadalmi fejlődés elősegítésén dolgoztak.

Mi ma a főakadály Magyarországon ennek a fejlődésnek?

A papság uralma.

Az olygarchia uralma.

A közgazdaságilag improduktív uzsora-tőke visszaélései.

Szabadkőműves progresszív munka tehát csak az lehet, mely ezen hármasszövetség ellen dolgozik.

Ezen szempontból kell a politikai jelszavakat elbírálni s így lesz ma az általános titkos választójog, az állami, ingyenes és vallásoktatásmentes népiskola, szekularizáció, az olygarchia uralmának megtörése a törvényhozásban és kormányzatban, a progresszív adó, a teljes sajtó-

és egyesülési szabadság elengedhetetlen szabadkőművesi követeléssé. Szóval politizálunk: az lesz az ellenvetés.

Igen, progresszív munkát nem lehet végezni a propaganda amaz eszközei nélkül, melyeket egyszóval politikának nevezünk.

Szabad, független, becsületos emberek pártok helyett ligákba tömörüljenek kevés számú nagy elvi célok alapján.

Ilyen permanens ligája lehet a magyar szabadkőművesség a nagy emberi törekvéseknek.

Ma 4000 szabadkőműves van. Lennénk csak kétezren, vagy ezren, de mindmegannyi férfiú, ki feladatával tisztában volna és aki tehetsége szerint hirdeté a progresszív eszméket.

Micsoda átalakulást jelentene az a magyar közéletben!

Ez nem jelentené, hogy mindenkitől megköveteljük, hogy lépjen ki és kockáztassa, ha kell, érdekeit is. Ilyen heroizmust egy nagy testület sohasem mutatott a történelemben. De azt igenis elvárhatjuk, hogy senki szabadkőműves igével ne trébelkedjék, a reakció szerét tolvá.

Az ilyen szabadkőműveseket kiméletlenül ki kell zárni a szövetségből, legyenek azok képviselők, vagy a közélet bármely terén működő egyszere polgárok.

Eszközeink:

1. Az azonos elvi alapon álló progresszív páholyok munkaszövetsége a Demokrácia főmesterének székfoglaló beszéde a Prometheus páholy javaslata értelmében.

2. Komoly, harcias sajtó (lehetőleg napilap) megteremtése, mely pártkereteken kívül profán formában hirdeti a progresszivitás eszméit.

3. Meetingek rendezése profán keretekben minden a közvéleményt foglalkoztató elvi jelentőségű kérdésében. (Választói jog, ingyenes állami oktatás, szociálpolitikai törvények stb.)

4. Szabadoktatás az irni, olvasni tanítástól az egyetemig.

5. Kiváló tehetségű, szegénysorsu ifjak neveltetése progresszív irányban.

6. Ezekben jelöltük meg a szükség jövő akciójának gyakorlati programját, ebben az irányban kíván működni a Demokrácia-páholy és sorakozásra, csatlakozásra hívja fel a szövetség minden rokonérzésű és törekvésű páholyát.

a szüzdohányt titokban szállítják, hiába hozta fel mentségül, hogy ő sokszor mondotta társainak, hagyjanak már fel a dohánycsempészettel, mert baj lesz belőle. De végre, midőn a szegény ügyefogyott nagyszámu családját és azon nagy csapást említette, mely őt a reá szabandó bírsággal sújtani fogja, a biztos kissé engedelmesebb lett s így szólt:

— Nem merem magának a kihágást elnézni, mert megtudhatná valaki, s ha engem ezért feljelentene, hát engem elcsapnának; ve-lünk fináncokkal szigoruan bánanak el.

— Az Isten meg fogja áldani biztos urat, ha nem jelent fel — és suttogva tette hozzá: Meghálálom én biztos urnak, engedjen futni.

— No látom, bánja hibáját, nem akarom magát ez egyszer megkárosítani; nem fogadok el magától hála fejében semmit, hanem tajték-pipáját cserélje el a kocsis pipájával, nehogy ez feljentsen engem, maga pedig esküdjék meg, hogy soha és senkinek sem fogja elárulni, hogy egy fináncbiztosnak egyszer érző szive volt.

Nagy örömmel nyújtotta szép pipáját oda a kocsisnak, de szomoruan tekintett a cserébe kapott hitvány jószágára; talán egy európai fehér

apa tekinthet így ujszülött gyermekére, mikor ez véletlenül koromfekete.

Következett ezután az eskü, melyet meglevő és leendő gyermekei boldogságára fogadva, levett kalappal, ünnepélyesen mondott el. Az ünnepélyes aktus után ünnepélyes csend állott be, melyet a kocsis köhögési rohamai szakítottak meg. Miután pedig a köhögés ellen tudvalevőleg a dohányszívás a legjobb szer, sietett ez az armánylelkű kocsis meg nem érdemelt új szereményére rágyújtani s tettetett nagylelkűséggel az ő dohányából kínálta meg felesketett szomszédját. Nem sikerült megállapítani, hogy a dohány volt-e hitvány minőségű, vagy más valami rontotta el az atyafi szájaizét, de keserű volt az arca nagyon, mialatt a trafikdohányt az alig ujjnyi hosszúságu pipaszárból szívta, hanem azért mégis hálálkodott:

— Tudtam én, hogy a biztos ur jó ember, az arcáról láttam.

Nagy nehezen és igen vegyes érzelmekkel közeledett a három utas X faluhoz; a kocsiut itt talán még rosszabb volt és sebesebb haladásról szó sem lehetett, hanem beérve a faluba, a házak mentén elég jó gyalogut volt látható. Itt az állítólagos privátdiener minden szó és

bucszás nélkül hirtelen leugrott a gyalogjáróra, s teljes erejével futott a faluba. A visszamaradtak a lelkiismeret ilyenmü megnyilatkozása felett nevetve, a bíró házához igyekeztek. A falu tekintélyes előljárója háza előtt állott, mintha várna valakit, míg az udvarban ugyancsak volt lótas-futás, látni lehetett, hogy asszonyok kötényeik alatt csomagokat visznek sietve. A bíró a tiszt köszöntésére szórakozottan felelt s érdeklődéssel tekintett állandóan azon ut felé, ahonnan a tiszt jött. Csak ismételt kérdezősködésre adta azon választ, hogy:

— Most szaladt ide egy szomszéd községbeli ember, hirül hozva, hogy a fináncbiztos jön dohányt keresni, hogy fogta volna őt ott a sár, ahonnan jön. Hát én itt az utcán akarnám szóval tartani, míg cselédeim a padláson egy kis rendet csinálnak.

Mikor aztán a tiszt a félreértést megmagyarázta, felderült az arca és a padlás rendbehozatalát beszüntette.

Ezen esemény már több évvel ezelőtt történt s a falunak akkor megijesztett feje azóta már oly helyen lévő, ahol neki finánc nem érthet, a történetet most már elmondhatom.

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

A főkapitány és az ipartörvény revíziója.

A kereskedelmi miniszter az ipartörvény revízióját minden hatóságnak és testületnek megküldte, melyek az új törvényben érintve vannak. A miniszternek eme eljárása arra irányult, hogy a revízióban esetleg előforduló olyan részekre, melyek sérelmesek lehetnek, az illető hatóságok adják elő észrevételeiket, hogy a revízió szerint alakíttassék át és ezek alapján az úgy kerüljön tárgyalás alá, mint az ország érdekelteit által mint legjobb szakértők által áttanult törvény, mely mindenre kielégítő legyen.

A Nagyvárad városához megküldött revíziót Gerő Armin főkapitánynak adta ki a polgármester tanulmányozás és jelentéstétel végett. A főkapitány a revízió terjedelmes művéből egy részt szakított ki és ezt éles kritika tárgyává teszi. Ez a rész a: Munkásvédelem. A főkapitány e részre megteszi véleményes jelentését, azonban abban igen sok helyen szem elől téveszti a munkaadókat, azoknak ha nem is törvényileg biztosított, de megillető jogait és ugyszólván csak megerősíti a ma már annyira elhatalmasodott munkásságot. Ezt pedig teszi szociálpolitikai szempontokból. A főkapitány véleménye sok tekintetben túl lép a sokat hangoztatott liberális határokon és nem céloz mást, mint azt, hogy a ma már a szakszervezetektől elnyomott munkaadó a még meglévő jogait, melyeket a megélhetéseért és nem talán fenhatóságának, hatalmának gyakorlásáért még megbirt tartani, teljesen elveszíték. A főkapitány véleményéből a következőket emeljük ki.

A revízió 259-ik § a az iparosoknak megszabja, hogy hány tanulót alkalmazhat hány segéd mellett. A további szakaszokban ezt a megszorítást némileg enyhíti és a munkaadóknak eme jogát s a fenti törvény figyelembe vételével megengedi, hogy az ipartestület ha szükségét látja a több tanonc alkalmazásának, úgy erre engedélyt adhat. A főkapitány ezt az utóbbi részt kifogásolja és törölni javasolja, mert nem bizik az ipartestületben.

A revízió 262-ik pontja a tanonc munkaidejét a mesterre bizza. A főkapitány itt a régi rendszer meghagyását javasolja, mely a tanuló maximum munkaidejét 14 és 12 órában állapítja meg. Itt még javasolja, hogy a jelenlegi munkaidőt is le kell szállítani és ha a munkaadók ezt be nem tartják, akkor büntetni kell őket.

A főkapitány e javaslati résznél eltekint az inasok ama nagy számától, mely épséggel nem dolgozik rendszeresen, tehát legkevésbé sem erölteti meg magát, hanem úgy tekinti őket mint rendszeres munkást, ezt pedig 99 százalékban nem lehet megtalálni.

A 275-ik szakasz a tanulók neveltetésére és bizonyos köteleességeire tartalmaz rendelkezéseket. A revízió a munkaadókat kötelezi a tanulókat hazafias és vallásos szellemben nevelni. Szép, de nem keresztül vihető a főkapitány szerint, tehát mellőzendő a szakasz. Különös vélemény egy főkapitánytól, de Gerőtől nem meglepő. (Ez szinte provokál egy másik javaslatot a 262-ik szakasz figyelembe vételével. Es pedig a tanulóknak szabad idejére vonatkozólag. Nevezetesen a tanulóknak talán mehetnének a nemzetközi szociáldemokratákhoz — szórakozni! Nem?) A testi fenyegetésekre vonatkozólag pedig teljesen törölni javasolja a szakaszt, mely ezt megengedi.

A 298-ik szakasz kimondja, hogy a gyakorlati vizsgán elbukott tanulók egy évre visszavetendők. Ezt a főkapitány szintén törölni javasolja és az egy évet 3 óra indítványozza leszállítani, mert sok tanuló önhibáján kívül mulasztja el az iskolát és ezért bukik is meg. Evvel szemben a gyakorlat mégis azt bizonyítja, hogy a tanulók az iskolát csupa üres csavargás miatt mulasztják el legtöbbször.

A főkapitány véleményét legközelebb fogja beterjeszteni a polgármesterhez, aki a kereskedelmi miniszterhez küldi majd fel.

A Wahrmond-ügy további fejlődése.

Az osztrák liberálisok, szabadkőművesek és szociáldemokraták vállvetve munkálkodnak azon, hogy mons. *Granito di Belmonte* pápai nuncius közbelépését az egyház és vallás ellen kihasználják és egy valószínű kultúrkampfi kiinduló pontjául tegyék. Fáradozásuk azonban hajótörést szenved, egyrészt a katolikus társadalom szilárd ellenállásán, másrészt pedig a parlamenti többség magatartásán. Dr. *Marchet* osztrák vallás- és közoktatásügyi miniszter az innsbrucki egyetem jog fakultásának tanári karát véleményadásra szólította fel a Wahrmond ügyben. A kar határozatában tiltakozó szavát emelte fel a tanszabadság megsértése ellen. Ennek az alapján aztán a közoktatásügyi miniszter parlamenti beszédében szintén hangsúlyozta az oktatás tudományos kutatás feltétlen szabadságát s az állam szoros köteletségét a szabadság és jog megvédésében; következképpen nem látja okát annak, hogy Wahrmond ellen bármily rendszabályozást alkalmazzon. A közoktatásügyi miniszter ezen, az az egyházellenesek szájaizéhez alkalmazandó beszéde ellenére, az az általános felfogás, hogy Wahrmond az állandó botrányos jelenetek elkerülése végett kénytelen lesz más egyetemre való elhelyezését kérni, aminthogy az innsbrucki egyetemen további előadásait már is tényleg beszüntette.

Wahrmond Lajos dr személyének kellő megvilágítására meg kell egyébként jegyeznünk, hogy hiába a liberális és antiklerikális sajtónak minden erőlködése őt, mint a modernizmus vértanúját és hitvallóját föltüntetni, mert Wahrmond nem modernista, hanem — még ennél is rosszabb: egyházgyűlölő atheista. Gyűlölködő föllépésében úgy látszik személyes motívumok is vezérlik. Nejétől ugyanis elvált s egy már szintén házas nővel akart egybekelni, ami természetesen az egyházi forum részéről nem volt megengedhető s ezen elkeseredve (ő, az egyházjog tanára) az »Ehereform« című radikális füzetét írta meg. Ezt azután követték további kirohanásai és kifakadásai úgy írásban, mint élő szóval előadásain. »Implacabilis« c. brosurájában pl. új vallást akar alapítani. A »mi tudósok« fajtájából való, kinek tudományosságához azonban igen sok szó fér, mert innen onnan összeszedett jelszavakkal, harmad-negyedkézből ollózott adatokkal s obskurus munkákból vett vádaskodásokkal dobálja meg az egyházat. Mint effajta »tudóst« tárgyilagossággal, de találó gunnyal szedte szét őt és f. évi jan. 18-án »Katholische Weltanschauung und freie Wissenschaft« cím alatt tartott előadását P. Fonck Lipót jézustársági tanár egy kis füzetkében (Das wissenschaftliche Arbeiten Professor Wahmunds, Innsbruck, 1908), melyben

megcáfolatlanul kimutatja, hogy a források megnevezése nélkül, de annál vigabban szedi érveit és citátumait harmadkézből a hírhedt Haeckel Weltrátseljéből, az aposztata Hoensbroech gróf rosszhiszemű munkáiból és mindentéle liberális és antiklerikális újságokból és röpiratokból.

Egy szóval mindenképpen nagyon jelentéktelen ember ez a professor. ki azonban rájött a titkára annak, hogyan lehet a legkönnyebben hírnévre szert tenni és egy csapásra világhírű professorrá nőni — a nagy feltűző gép, a sajtó segítségével. S valóban az, akit egyházi tudása nem tudott kiemelni az ismeretlenség szűrkegéből, néhány jól alkalmazott kirohanással egyszerre fellendítette magát a napi szenzációk hullámaira. Ez az egész!

Előfizetési felhívás.

Nem kell sem térben, sem időben messze menni argumentumért; mindennap hangosabban olvassa ránc a kegyetlen tanulságot: hogy a keresztény társadalom lépésről-lépésre vesztí a tért.

Mikor ellenségeink leszoritják furtanggal vagy erőszakoskodással egy-egy emberünket nem az egyeseké: valamennyiünké, az egész keresztény társadalomé az a veszteség.

Megtámadják egyéneiben a keresztény társadalmat, oszlopait ássák alá, hogy az épület romba dőljön és a romok fölött szabad legyen a zsákmányolás — és ezt a munkát tétlenül nézzük.

Lehetséges-e, szabad-e összedugni a kezeket akkor, mikor a házat gyujtogatják fejünkre?

Évek során át figyelmeztetjük közönségünket a fenyegető veszélyre, melyet az új pogányság hoz magával. Ez ellen a szervezett támadás ellen nem véd meg más, csak a szervezett védelem.

Egy táborba gyűjtsön mindnyájunkat a keresztény öntudat!

A keresztény öntudat, a keresztény ébredés lobogóját lengeti lapunk egy évtizedet meghaladó idő óta. Ide gyűjtjük, a mi zászlónk alá azokat, a kiknek még van érzéke ez ország, e társadalom erkölcsi alapjai iránt. Mikor lapunk terjesztését és az előfizetések megújítását kérjük az új negyedév kezdetén, ezt a keresztény lobogót akarjuk erős, győzni képes és győzni akaró sereg élén látni.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 "

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 "

A »TISZANTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Gróf *Fotoczký* Kázmér, a *Szemere* Miklós-féle milliós kártya partie révén sokat emlegetett lengyel mágnás a tegnapi nap folyamán vendége volt városunknak. A gróf, ki ittléte alatt a Pannonia szállodában tartózkodott, egy napot töltött városunkban, aztán pompás autóján folytatta útját Kolozsvár felé.

* **A népmiszió befejezése.** Az olasz-iplébánia templom nap mint nap zsufolásig megtelik a miszió alkalmából. Nemcsak a beszédek hallgatja mindig óriási néptömeg, hanem a gyónatásokat is hajnaltól estig szüntelenül ostromolják. A lazarista atyáknál oly sokszor gyónnak, hogy sokan napokig nem tudnak hozzájuk férni. Eddig már kétezren járultak a szentséghez. Ma lesz a miszió befejezése, kora reggel a legényegylet tagjai végzik ájtatosságukat s este hétkor is részt vesznek a misziókereszt felállításán, amely a ritka szép eredménnyel járó miszióknak méltó befejezése lesz.

* **A választók összeírása.** Nagyvárad városánál már készülnek a jövő évi választók névjegyzékének összeállítására. Az összeíró küldöttségek munkáját megnehezítette, hogy a hivatalok, intézetek nem igen tettek eleget azon felhívásnak, hogy a választójogosult tisztviselők névjegyzékét terjesszék be az összeíró küldöttségekhez. Az összeírást leghamarább az Olasz városrésze nézve kezdik meg, mivel ez a városrész a legnagyobb s ez ad legtöbb dolgot. A polgármester erre vonatkozólag a következő hirdetményt adta ki:

Az Olasz városrész országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazításával megbízott küldöttségi elnök bejelentette, hogy nevezett városrészekre 1909. évre érvényes képviselőválasztók névjegyzékének a kiigazítását az összeíró küldöttség folyó évi március hó 30-án délelőtt 8 órakor a városi székház adóhivatali helyiségében megkezdji és a kiigazítást a munkát befejezéséig hivatalos órákban mindennap folytatni fogja. Erről az Olasz városrész választópolgárait azzal értesitem, hogy az 1874. évi XXXIII. t. c. 36. §-a értelmében az összeíró küldöttség előtt a fenebb jelzett idő alatt választói jogok igazolása végett személyesen megjelenhetnek. Nagyvárad, 1908. évi március hó 28. án. *Rimler* Károly polgármester, mint a központi választmány elnöke.

* **A fürdővasut építése.** A fürdővasut létesítése ügyében újabb fordulat történt. *Hankovics* Ferenc és társa, valamint a városi vasut részvénytársaság között megindult tárgyalásokból kifolyólag a városi vasut igazgatósága bemutatva Nagyvárad városához a fürdővasut tervezőihöz intézett válaszukat, amely bár sok maliciával fejtegeti, hogy a tervezők nem a város intenciójához képest jártak el, mikor a zoldfa-utcai már kész vonal használatáról hallani sem akartak. Kijelentik különben, hogy nincsen kifogásuk a *Kapucinus-utca*, *Gilányi-utca*, *Kommendánsrét* és a *Franciasoron* a fürdővasut kiépítése ellen, azonban csak azzal a kikötéssel, hogy a város területén a fürdővasut sem személy, sem teheráru forgalmat nem közvetíthet s üzeme tisztán csak a város és a fürdők, valamint a közbeeső két községre szorítkozik. A városi vasut a fürdővasut városi vonalát, valamint a fürdővasut a városi vasutnak *Gilányi-utcai* vonalát szabadon használhatják, peage-jogon. A használatért tengelykilométerenként kölcsönösen 1-5 fillért fizet-

nek miudketten. Más hozzájárulás kölcsönösen bi van zárva. Az áramfogyasztásra vonatkozólag is elfogadja a városi vasut a tervezők kívánóságát. Ezen feltételeket a városi vasut 1910. évi március hó 1-ig tartják magukra nézve érvényesnek és kötelezőnek.

* **Az ügyvédi kamara köréből.** A nagyvárad ügyvédi kamara, mint a hivatalos lap jelenti, *Hranyicsky* Károly dr *Fenyő* László ügyvédek Nagyvárad székhellyel az ügyvédek jegyzékébe felvette.

* **Hivatalvizsgálat Székelyhidon.** *Keszthelyi* Zoltán megyei főjegyző a tegnapi nap folyamán megvizsgálta a székelyhidi főszolgabírói hivatalt. A vizsgálat az ügy és pénzkezelésre terjeszkedett ki és a legjobb eredménnyel végződött. A vizsgálat után a főjegyző elismerését nyilvánította a tapasztalt rend és pontosság miatt.

* **Dr Cholnoky Jenő előadása.** Impozáns közönség töltötte meg tegnap este a városháza közgyűlési termének a padosrait. Dr *Cholnoky* Jenő, a kolozsvári egyetem Kínát megjáró tanára tartott rendkívül érdekes, vetített képek színes láncolatával élenkitett, a hallgatóság figyelmét lebilincselő előadást a nap cefios fiainak a birodalmáról. Eleven, színes, sok helyi vonatkozású megjegyzésekkel fűszerezett előadásában szinte meglevenedett előttük a kultura évezredes létszékének a lüktető élete, zivaja, lármája. A szép számú hallgatóság, melynek soraiban városunk társadalmának művészetpártoló vezértérfit is ott láttuk, zajos tapsokkal honorálta a kiváló tudós élvezetes és sok új, eddig ismeretlen momentumot feltáró érdekes előadását. Az előadást a mérnökegylet rendezte.

* **Utvesztőbe került szabályrendeletek.** Egyes dolgokkal nagyon különös módon járnak el a városházán. Ugyanis vannak olyan ügyek, amelyek ha bekerülnek a városi közigazgatás utvesztőjébe, évekig nem látnak napvilágot. Ilyen a többek között a nyilvános mulatságokról alkotott szabályrendelet módosítása, amely tisztán magánérdekből jutott az ismeretlenség homályába, holott a belügyminiszter annak megfelelő módosítását rendelte el, éppen a szüntűgy érdekében. A közérdek rovására azonban valahol pihen ez a dolog. Eppen így van egy másik szabályrendelettel, amely a sütőműhelyekről szól. A városházán azonban nem akarják tárgyalni, pedig elég fontos kérdés ez a közönségre. Legujabban ilyen utvesztőbe tévedt a lakbér szabályzat módosítás, amelyet a főkapitány nyújtott be. Ez nagyon égető és fontos kérdéseket ölel fel, amelyekre különösen a változott viszonyok folytán volna nagy szükség. Miért nem tárgyalják ezt a szakbizottságok, hogy rövid idő múlva a törvényhatóság elé kerülhessen. Miért kell ezekkel a dolgokkal addig várni, míg interpelláció anyagául megérnek?

* **Esküvő.** *Kovács* József székelyhidi adótitst tegnap vezette oltárhoz *Kövesi* Ilonkát, *Kövesi* József érolasz-i birtokos leányát.

* **A megyei orvosok gyűlése.** A megyei orvosok tegnap ismét gyűlést tartottak dr *Morics* Ernő megyei főorvos elnöklete alatt. A gyűlés legfontosabb tárgya volt az orvosok és a munkásbiztosító pénztár közti viszony jelenlegi állása. A gyűlés a nagyvárad orvosok állásfoglalását mindenekben magukává tették azzal a módosítással, hogy a pénztár alkalomadtán szükségelt fuvardiját megtérítse. A további tárgyalásokra egy öt tagú bizottságot küldött ki az orvosgyűlés. A bizottság tagjai lettek: dr *Molnár* Ernő, dr *Kassay* Kálmán, dr

Péchy Károly, dr *Becher* Aron, dr *Weisz* Károly.

* **Új gyár Nagyváradon.** Nagyvárad fejlődő gyáripára legközelebb ismét előbbre lép. A közismert *Vadász* és *Gröss* kocsigyáros cég *Sztaroveszky-utca* 29. számú telepükön május 1-től kezdődőleg nagyszabású kocsigyárat fog létesíteni. A gyár felszerelése miud a legmodernebb technikai eszközökből állanak, melyek segélyével a gyár a *Kölber*-féle budapesti kocsigyáros-céggel is fel fogja venni a versenyt. Jelenleg az eddigi telep galvanizáló és nikkelező intézettel is kibővült. Az új intézet nagy kényelmére van a közönségnek. Ez ideig ugyanis nikkelezésért a bécsi cégekhez folyamodtak, mert Magyarországon ilyen egyáltalán nem volt. E téren tehát a nagyvárad intézet első az országban. Az új intézet vezetését *Jenney* Albert szakkörökben kiválóan ismert tekintély vállalta el. A felszerelések olyanok, hogy ezokkal a legkényesebb izléseket is kitudják elégiteni. Különösen nagy előnyére van a gyár a tiszteknek, kik fém felszereléseiket minden mellékkiadás nélkül a leggyorsabban ujithatják meg az új intézetben.

* **Képkiallitások Nagyváradon.** A szépért, a művésziért lelkesülő társadalomnak most ismét alkalma fog nyilni gyönyörködni a magyar festőművészet újabb termékeiben. Városunkban időközben két képkiallitás fog megnyilni. Az első, mely hétfőn megnyilik az *Edison* színház előcsarnokában lesz. Itt *Neogrády* Antalnak 27 képe lesz kiállítva, *Neogrády* képeinek jó hire van mindenfelé a közönség körében. Eredeti mesterkéletlen bájos munkák az ő művészi képei, melyről csak elismeréssel szólhatunk. A kiállításra lehozott képek mindenike igen olcsó árral kitéve, ami valószínűvé teszi, hogy keletje is lesz. A *Neogrády* kiállítást követőleg április 5-én a *Magyar művészetnek* kiállítása fog megnyilni a megyeház disztermében. A kiállítást gróf *Vay* Péter elnök vezeti. A kiállításban öszpontosítva vannak a fiatal festőművészek legjobb képei. A képekről előre nem irhatunk kritikát, mert még a kiállítók neveit sem ismerjük. Mindazonáltal érdeklődéssel tekintünk a kiállítás elé, mely a hírekből következtetve jónak ígérkezik.

* **A pénzügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város pénzügyi szakköztsége szerdán, április hó 1-én délután 4 órakor ülést tart a városházán.

* **Nagyváradra szállított elmebetegek.** A hidegser-utcai szomorú rideg kópalotának vendégei érkeztek. Tegnap délután a Budapest felől érkező vonat egyik külön kocsiában tizenkét elborult lelkű élőhalott érkezett ápolói felügyelete alatt a nagyvárad pályaudvarra. A szomorú menet, melynek sok nézője akadt a kocsikon vonult be az elme-kórházba, ahol az ujonnan jött betegeket fölvetették a szomorú ház lakói sorába.

* **Vasárdapi előadások az Edison színházban.** Az Edison színház nagyszerű új műsora kerül ma vasárnap is a közönség elé, a meglepően érdekes új műsor, amelynek egyes látivalóiról ismét városszerte készülnek. A szenzáció erejével hat az »Orosz forradalom« újabb romboló mozanatainak csodás képe, s a »Holdkórosok« című színes, kápráztatón szép varázskép, a műsor nagy látványossága. A többi csupa mesés, kacagtató bohózat, amelyen feleségesen mulat a közönség. A mai előadások délután 3 órakor kezdődnek s hat óráig fél helyárok lesznek. Az előadásokon *Dud Pali* kitűnő cigányzenekara hangversenyez, A legközelebbi napokban igen érdekes attractiója lesz az *Edisonnak*, amely tegnap üdvözölhette 15000-ik látogatóját, s az új sorozat három első jegyének tulajdonosságát drága, finom, elegáns ajándékokkal lepte meg az igazgatóság.

* **Sorozás Székelyhídon.** Székelyhídon 26., 27. és 28-án tartották meg a sorozást. A polgári hatóságot Keszthelyi Zoltán főjegyző képviselte. A sorozáson előállott összesen 566 legény, ebből alkalmas volt 138 és póttartalékba helyeztetett 40. Az eredményből konstatajuk, hogy ez ideig a székelyhídi sorozás volt a legjobb.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tej sütemény kapható. Telefon 395.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délután: Császár katonái. Este: Dollárkirálynő.
Hétfő: Dollárkirálynő.
Kedd: Dollárkirálynő.
Szerda: Dollárkirálynő.
Csütörtök d. u.: Bákirálynő (gyermekelőadás). Este: Hazug törvény.
Péntek: Hazug törvény.
Szombat: Hazug törvény.
Vasárnap d. u.: Tündérszeretem. Este: Aranyvirág.

Dollárkirálynő. A mai esti premier szinte siker fog hozni a színháznak. A Dollárkirálynő eddig mindenütt, ahol bemutatásra került vetélkedett diadalában a Vigözvegygyel és a Varázskaringóval. Az operett librettója rendkívül mulatságos, ötletes és vidám. Muzsikája pedig igazán zseniális ember alkotása.

Az operettnek nincs nyitánya; néhány rövid bevezető ütem után már fölemelkedik a függöny és gépiró kisasszonyok vidám karéneke vezeti be a cselekvényt. Követi Alice bájos belépője, melynek pompás refsainja (szedtevette kócos kis fajankó) gyors népszerűsége tarthat igényt. Igen hatásos Hanns belépője, ugyancsak dallamos keringő refréjeivel (oh, mert nincsen) még hatásosabb Hanns és Daisy ötletes lovagló kupléja és Akos széd dala. A reá következő szám Alica és Akos duettje érdekes fafuvókiséréttel és bájos zümmögő keringő-refrainjével rövid idő múlva az egész városban ismert és népszerű lehet; míg utána a yankeetercett a szerző tehetségét a vaskosabb komikum terén is igazolja.

A finálé pedig nagyszabású. A második felvonás tulságosan gazdag szébbnél-szebb zene-számokban. A legelején Olga és a karnak hatásos mazurkája, amely amolyan keleties táncba megy át. Ezt követi Alice és Akos dallamos írógép duettje és ennek Pendatja, Raisy és Hanns házassági programja; még nagyobb hatást kelt a reá következő ötletes quartett, mely az egész mű legszebb részletével, a dícső dollárkirálynő-ről szóló keringővel hozakodik elő. Majd a nagyszabású finale következik, melyben a szerző elhagyva a könnyed operette genrejét, a magasabb, a vig opera stílusát és izlését követi: itt van a Bécs által híressé lett tip-tip nóta, az Akos és Deisy szerelmi félreértést ecsetelő két szép ária, melyet megelőz a bevezető mazurka és a keleties tánc megismétlése — a fevonás Akos áriájának bánatos elhangzásával igen hatásosan fejeződik be. — A harmadik felvonás ének-számai közül egy automobil-hármas és a hangzatos befejezést keltenek a mai bemutatón zajosabb tetszést.

A Dollárkirálynő a Szigligeti Színház nagy

készültséggel adja elő. A főbb szerepekben Károlyi Leona, Lányi Edit, Tábori Frida, Simon Mariska, Toronyi, Hajnal, Bérczi, Beregi osztokodnak.

Hazug törvény. A Nemzeti Színházban került színre nemrégén Molnár Gyula nagyszabású drámája: A hazug törvény. A darabnak román tárgya is van nálunk különösen édeklődésre tarthat számot. Csütörtökön jut sor A hazug törvény premierjére. A dráma tele van rendkívül hatásos jelenetekkel, kitűnően megrajzolt alakokkal.

Katonazene az Urániában. Ma, mint minden vasárnap katonazene játszik az Uránia mozgófénykép-színházban, amelynek igazgató-sága nem hangzatos és üres reklámokkal, de inkább kitűnő előadásokkal kedveltette meg az Urániát, amelynek népszerűsége versenyen felül áll, A katonazene délután 3 órától este 10 óráig játszik. Délután 6-ig tölthetők és minden látogató kap egy Uránia emléket, amelyekből a Wallerstein Fülöp és Fiai cég kirakatában egész kis kiállítást tett közszemlére az Uránia vezetősége. A bérlők ajándékai olyan értékesek és kedvesek, hogy márcsak ez ajándékok kedvéért is sokan béreltek az Urániában. Hétfőn ismét teljesen új műsora lesz az Urániának, amely ekkor mutatja be először a világhírűt automobil-utazást, amelynek hírével tele vannak most a világlapok.

Gyermeknap a színházban. Csütörtök délután a Szigligeti Színház is megüli a gyermeknapot. Délután három órakor előadják a Bákirálynőt, ezt a hangulatos, politikus operettet, Hamupipőke meséjének kedves feldolgozását. A darab előtt Hevessy Gusztika verset szaval a gyermekekről. Az operettben fellép Alexander Margitka a csöppnyi énekesnő és táncművésznő s több beszédet fog előadni.

EGYESÜLETEK.

A Kaszinó közgyűlése.

A biharmegyei és nagyváradai nemzeti Kaszinó egyesület tagjai — a folyó 1908. évi április 12. napján d. u. 4 órakor az egyesület helyiségében tartandó évi rendes közgyűlésre — tisztelettel meghívotnak.

Tárgyai:

1. A választmány évi jelentése, költségvetés megállapítása.
2. Esetleges indítványok.
3. Tizenegy választmányitag választása. Nagyvárad, 1908. március 26.

Az igazgatóság.

Az ügyvédi kamara közgyűlése. Ma délelőtt tartja az ügyvédi kamara rendes évi közgyűlését, a városháza tanácstermében 10 órakor.

Az iparos ifjak ünnepélye. A Nagyváradai ipartestület ifjuságának önképző-egylete 1908. évi március 29-én, vasárnap délután fél 4 órakor Körös-utca 1. szám, Szabó László házban levő egyleti helyiségében tartandó kedélyes ünnepélyének műsora:

1. Cigány monológ. Előadja ifj. Cser János.
2. Szerenád-monológ. Előadja Kalló Ilonka.
3. Simon Judit. Szavaltat. Szavalja Cser József.
4. Az első szerelmes levél. Monológ. Előadja Sebestyén Erzsike.
5. Mézes hetek után. Vigjáték. Előadja Molnár Rózsika és Kovács Mihály.
6. Népdalok. Eneklé Balogh Lajos.

7. Monológ. Előadja Szalay Margit.
8. Páros jelenet. Előadja Szász Zsuzsika és Orosz Erzsike.

9. Monológ. Előadja Poretonek Mihály.
10. Komoly szavaltat. Szavalja Tárnok István.

11. A fogadás. Magánjelenet. Előadja Nagy Ferenc.

ÁVIRATOK.

A német császár utja.

Velence, márc. 28. A császári pár tegnap a muzeumokat és templomokat tekintette meg. A császár tegnap délután a hidóra ment, ott lóra ült s egy óráig lovagolt a tengerparton. A császári pár elutazásának napját még nem tudják. Chierchia tengernagy parancsot kapott, hogy a Hohenzollern jachtot a Ferracio cirkáló hajóval és torpedóval egész kortuig elkerülje.

Póla, márc. 28. A német császár az adriai tengeren való cirkálása közben érinteni fogja Almissza kikötőt. A Szankt Georg hadihajó parancsot kapott, hogy a Hohenzollern jachtot egész Korfuig elkísérje.

A luxemburgi herceg állapota.

Luxemburg, márc. 28. A luxemburgi nagyherceg állapota annyira aggasztó lett, hogy a kormány már legközelebb régenség kinevezésével fog foglalkozni.

Széchenyi László Magyarországon.

Fiume, márc. 28. Széchenyi László gróf feleségével tegnap Velencéből ideérkezett s azonnal folytatta útját Lajosháza felé.

Egy másik amerikai menyasszony.

London, márc. 28. Az abruzzói herceg tegnap érkezett ide s azonnal folytatta útját Róma felé. A Daily Mail tudósítójának azt mondta, hogy Elkins Katalinnal jegyet váltott s néhány hét múlva lesz esküvőjük. A herceg naponként kap Washingtonból dróttalan táviratot.

Óriási földrengés Mexikóban.

London, márc. 28. Mult éjjel a Gurrero mexikói államban levő Lipatu várost a földrengés teljesen elborította. A városnak 15000 lakosa volt. A házak összeomlottak s a romok közt tűz támadt, úgy hogy csakhamar a város egész területe egyetlen lángtenger lett. Kik életben maradtak menekülni igyekeztek. Még nem lehetett megállapítani, hány emberélet esett áldozatul.

A berlini egyetem a párbaj ellen.

Berlin, márc. 28. Nagy feltűnést kelt Daude egyetemi tanárnak, ki reakcionárius érzületének már több ízben tanujelét adta, egy zsidó diák ellen elkövetett sértés ügye. Az esetet következőképpen adják elő: Egy lengyel nyelvű diák valami ügyben összezőrdült a Stauffia nevű diákszövetség egy zsidó tagjával, amiből párbajra való kihívás lett. A lengyel diák megtagadta az elégtételt és azt azzal indokolta, hogy ő

zsidónak egyáltalán nem ad elégtételt. Erre ez ellen a diák ellen kiadták a szokásos nyilatkozatot.

A lengyel diák följelentette a dolgot az egyetemi hatóságnak, amire Daude egyetemi tanár azzal döntötte el a vitás kérdést, hogy a lengyel diáknak az a nyilatkozata, hogy a zsidónak nem ad elégtételt, nem sértés, a Stauffia diákszövetséget azonban az egyetemi fegyelem érdekében feloszlatja.

A Berl. Tagbl. ezt a döntést az egyetemi jundikatura történetében páratlannak mondja és közli, hogy az esetet a porosz képviselőházban is szóba fogják hozni.

NYILTTÉR.

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle Kutyakalács, mely az összes e fajta tápszer-ek közül a legjobb összetételű és táperezű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle Puppy-Bisquit kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Argyezéket bérmentve küld Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügel-lutterfabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több első díj. A Fattinger-féle tápszer állatorvosi ellenőrzés mellett készül.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Ita:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(30)

— Fogja csak a lámpát; a szobor a szalomban áll.

A lámpát hordva, Wladimir a két hölgytől követve a szalomba lép; ez egy tág, gyéren butorozott terem, melyben havonként csak egyszer porolnak. Ott az egyik sarokban márvány talapzaton áll a szép isten... tényleg a Belvederi Apollo hü másolata, vajjon Bernini mesterkezétől-e, ki tudja?

— A hasonlat meglepő, — kiált elragadtatással Wladimir, felváltva a szobrot és ményasszonyát nézve, ki az alkalomra komoly képét vág, mintha fénybepésznék állna. Oh, ez valódi remebmű! Jamais vous ne devriez vous en faire!

— No, már én a magam részéről bevallom, hogy kedvem lenne Rómába menni, — sóhajt a báróné.

Sláva pedig kedvetlenül harapdálja piros ajkait.

XIII.

— Hát holnap mit csinálunk? — kérde Sempály Zinkától, mosolyogva és szeretetreméltóan, csaknem minden áldott este, ha a nagyvilág sima talaján találkoztak. Feladatául tűzte ki magának, hogy az »elvesztett Róma« feltalálásában segíti a fiatal leányt és bámulatraméltó kitartással szentelte magát a nemes feladatnak.

A csalódás, mely Zinkát érte, midőn bőbeszédű bérkocsisával bebarangolta az Örök város romjait, nagyon mindennapi esemény. Csaknem mindenki keresztül esik rajta, a ki a modern irodalomból összeszedett Róma-imáddal eltelt képzelettel, először pillantja meg a szennyes, kopár házak közé beleékelte világcsodákat s legerősebben azok tapasztalják e csalódást, kik Észak-Olaszországból jövet Velenében vagy Veronában töltött hosszabb idő után érkeznek Rómába.

Az Észak-Olaszországi városok csábító varázsának nyomát sem találni Rómában. — Róma építészete setét és nehézkes s színezete télen többnyire a szürkénak és tompa kékeszöldnek hatástalan vegyülete, mely inkább finom árnyalatu vízfestményre emlékeztet, — mintsem egy szingazdag olajfestményre. Itt hiába vágyódunk a lagunák aranyfényére, Vence fantasztikus kő csipke műveire, vagy Verona elhomályosuló freskóira és csodás bo-rostyánkő színezetére.

— Róma, az észak-olaszországi városok után, úgy hat reánk, mint egy nagyszerű Händel-féle karének Chnpin két elragadó Nocturne-je után. Az első hatás valóban megsemmisítő, — mondá Sempály egy ízben Zinkának. De Sempály csak nevetett.

— Majd két hét múlva beszéljünk erről — ne ma! — mondá.

Két hét múlva Zinka a legnagyobb komolysággal két soldit dobott a Fontana di Trevi-be, hogy előre biztosítsa magát arra nézve, miképp nem utoljára van Rómában s az Örök város iránti fanatizmusban, még a régényes Klinger tábornok is tultett.

Igaz, hogy Sempály derekasan hozzájárult a fiatal leány megtérítéséhez. Alig képzelhető mulatságosabb és élénkebb időtöltés, mint az ő társaságában bejárhatni a szép rom város zigzagait. Folytonosan új meg új ritkaságok jutottak észébe, melyeknek megtekintése elkerülhetetlen volt; majd egy furcsa dombormű, mit egy narancsszínű házon éppen egy dohánytözsde ajtaja fölé csirizeltek, majd valami pogány márvány-isten, melyet egy katolikus zárdaudvaron keresztvény angyalszárnyakkal toldottak meg. Messze kilovagolt vele a Campaguába és Trasteverében egy-egy festői pontot mutatott neki mit alig ismert tán egy-két festő. A leg-tiszteletreméltóbb dolgoknak, merész és szellemes gunynyal valami mulatságos voltát tudta felmutatni. A Vatikán s obrokkal telt termeit, hol Krisztus urunk szabadelvű kormányzósága menhelyet nyitott a nyugdíjazott pogányságnak, elnevezte az istenek Grác városának és a Szent Péter-templomot, mely tudvalevőleg parochia dei forestieri néven ismeretes, a katolikus »Grand Hotel«-nek címezte.

Minden kuttá átalakított szarkophágnál, minden dombormű maradványnál, valami történelmi, vagy más jellemző, adomaszerű részletre emlékezett, tréfás, vagy megható hatást idézve elő, vagy maga gondolt ki egy-egy érdekes adatot s úgy tudta előadni, hogy soha sem tette az »előadás« hatását.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 28.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	403.—

Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. márc. 28.	
Magyar arany járadék 4 száz.	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	92.—
Magyar koronajáradék	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	92.—
Hórvát-szlavon földterherment. kötvény	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék papírban	91.57
Osztrák járadék ezüstben	96.50
Osztrák járadék aranyban	113.75
Osztrák korona járadék	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	19.20

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Elektrotechnikai

galvanizáló és nikkelező

INTÉZET

Nagyváradon.

Mély tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy országos hírnevű

kocsi gyárunkat

a legmodernebb műszaki eszközökkel felszerelt **elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező intézettel** bővítettük ki, amely Sztaroveszky-utca 29. számú telephelyünkön megnyílt és a t. közönség rendelkezésére áll. Az intézet vezetésére szerencsénk volt megnyerni egy szakkörökben kiválóan elismert tekintélyt:

JENNY ALBERT

urat. Intézetünkben **kardok, tisztí fémfelszerelések, mindennemű műtárgyak, csillárok, ezüsttörmék, asztal- és szobadiszek, gyertyatartók, stb. fényes és matt**

nikkelezését

sárga és vörös rézlezését, ezüstözését és javítását kívánat szerint elvállaljuk. Ezen kívül készitünk és javitunk

**orvosi és fizikai
műszereket,**

további elvállaljuk **elektromotorok szerelését és javítását** több évi jótállással.

Kiváló tisztelettel

VADÁSZ és GRÓSZ

Sztaroveszky-utca 29.

(Saját ház). Gyártelep Telefon 785—446

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Ötvenedik évi zárszámla 1907. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK'. Rows include 'Kifizetett károk és költségek', 'Függőben maradt károk tartaléka', 'Szerzési és igazgatási költségek', etc.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK'. Rows include 'Kifizetett károk és költségek', 'Függőben maradt károk tartaléka', 'Szerzési és igazgatási költségek', etc.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK'. Rows include 'Kifizetett károk és költségek', 'Függőben maradt károk tartaléka', 'Szerzési és igazgatási költségek', etc.

Table with columns for 'KIADÁSOK' and 'BEVÉTELEK'. Rows include 'Kifizetett károk és költségek', 'Függőben maradt károk tartaléka', 'Szerzési és igazgatási költségek', etc.

VAGYON.

Mérlegszámla 1907. december 31-én.

Table with columns for 'VAGYON'. Rows include 'Elhelyezett tőkepenz', 'Készpénz', 'Készlet', 'Készlet', 'Készlet', etc.

Table with columns for 'VAGYON'. Rows include 'Elhelyezett tőkepenz', 'Készpénz', 'Készlet', 'Készlet', 'Készlet', etc.

TEHER.

Table with columns for 'TEHER'. Rows include 'Készlet', 'Készlet', 'Készlet', 'Készlet', 'Készlet', etc.

II. Életbiztosítási üzlet.

Negyvenötödik évi zárszámla 1907. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

Table with columns for 'KIADÁSOK'. Rows include 'Törlesztett kötvények díja', 'Visszaváltott kötvényekért', 'Halálesetek után kifizetett károkozás', etc.

Table with columns for 'KIADÁSOK'. Rows include 'Törlesztett kötvények díja', 'Visszaváltott kötvényekért', 'Halálesetek után kifizetett károkozás', etc.

Table with columns for 'KIADÁSOK'. Rows include 'Törlesztett kötvények díja', 'Visszaváltott kötvényekért', 'Halálesetek után kifizetett károkozás', etc.

Table with columns for 'KIADÁSOK'. Rows include 'Törlesztett kötvények díja', 'Visszaváltott kötvényekért', 'Halálesetek után kifizetett károkozás', etc.

VAGYON.

Mérlegszámla 1907. december 31-én.

Table with columns for 'VAGYON'. Rows include 'Értékpapírok', 'Magyar kir. 4%-os koronajáradék', 'Magyar földhitelint.', etc.

Table with columns for 'VAGYON'. Rows include 'Értékpapírok', 'Magyar kir. 4%-os koronajáradék', 'Magyar földhitelint.', etc.

TEHER.

Table with columns for 'TEHER'. Rows include 'Díjtartalék', 'levonva a viszontbiztosítási díjtartalékokat', 'Biztosági alap', etc.

Budapest, 1907. december hó 31-én. Az igazgatóság: Bárd Harkányi Frigyes, László Zsigmond, Ormódy Vilmos, Szende Károly, gróf Zichy Nándor, Balaban Adólf, aligazgató.

BENZINMOTOROK

kőolaj-üzemre is alkalmasak, gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, teljes malomberendezések, talajmivelő eszközök, stb. stb

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

V., VÁCI-KÖRUT 32.

Hirdetések

felvételnek

a

Tiszántul

kiadóhivat. lában.

T. c.

Szives figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek minden néven nevezendő régi kályhák átalakítási munkáját, valamint az ismert szab. „REFORM” fatüzelésre alakítandó kályhát, legcélszerűbben a tavasz mentén eszközöltetni. Megjegyzésül felhozzuk, hogy a legegészségesebb és legtisztább ott-hont csakis az ismert szab. „REFORM” fatüzeléses kályhák szolgáltatják.

Kiváló tisztelettel

190 1-10

HARDMUTH L. és C.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 6. sz.

Valódi brünni szövetek

Az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhához (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elegendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarót stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

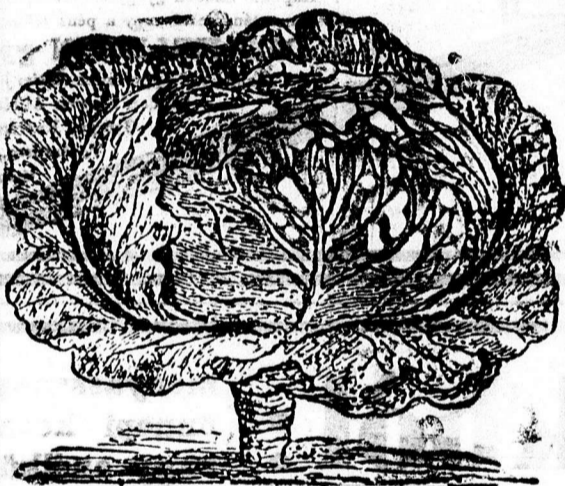
SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvétel élvez. ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örülési választék. Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Alapított 1850.

Alapított 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani a legkitűnőbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett takarmányrépa-fajokat.

Oberndorfi kerek sárga;

Mamuth óriás hosszú vörös, ecken-dorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes, magyar lucerna, stíriai vörös löhere.

Pázsit diszfü vegyülék.

Angol perje, muhar, bükköny, paprika-köles, kendermag, kék mák, dug hagymák, cukor-cirok.

Gazdálkodó és kereskedő urak figyelmét felhívom, jutányos árainra.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a „Zöld Koszoru”-hoz. NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek csomagolási költség nélkül.

Közgazdasági Bank r.t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r.t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét befizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztosító intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet, mint szövetkezet vezérképviselőt.

Cheque számla szám 21.261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerűen, legújabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készíték, javítok és szerelék mindennemű gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket. Elvállalom nyomdai gépek javítását is felelősség mellett.

A nagyérdemű közönség tömeges partfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Uj fényképészeti és festészeti műterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és festészeti műterme

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen újonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györffy-ház) megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquarelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici. comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyított háziszere, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szereknek bizonyult közönségnél, csúszlós és meghűlések, bedörzsölésével, sőt léleképően használva.

Figyelmentetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.-és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. — Mindennapi szétküldés.

Pénz.

Olesó
tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérletét* a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olesó árak
Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK- PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagy-
szeben) ad félévi tőkét és kamatokat ma-
gukban foglaló egyenlő részletekben tel-
jesen törleszthető jelzálogkölcsönöket és
pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27½, 32, 35,
40, 41, 44 ½, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breiten-
stein Frigyes, Bethlen-utca 9**, ki egy-
szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

Hölgyek

részére nélkülözhetetlen!
Legjobb szépítőszert a

Földes-féle MARGIT CRÈME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát (Mitesser) és minden
más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérre, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-hölgypor (3 színben) 1.20 kor.,
Margit-szappan 70 fill., Margit-függép 1 kor., Margit-arcvíz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerkereskedésben.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Kapha tó Nagyváradon: Bleier József, Gross Sándor, Heringh

Sándor, Leszner Alfréd, Molnár Lajos, Nyíri

György, Rozvány György,

Vadászdrog., Berger

illatsz

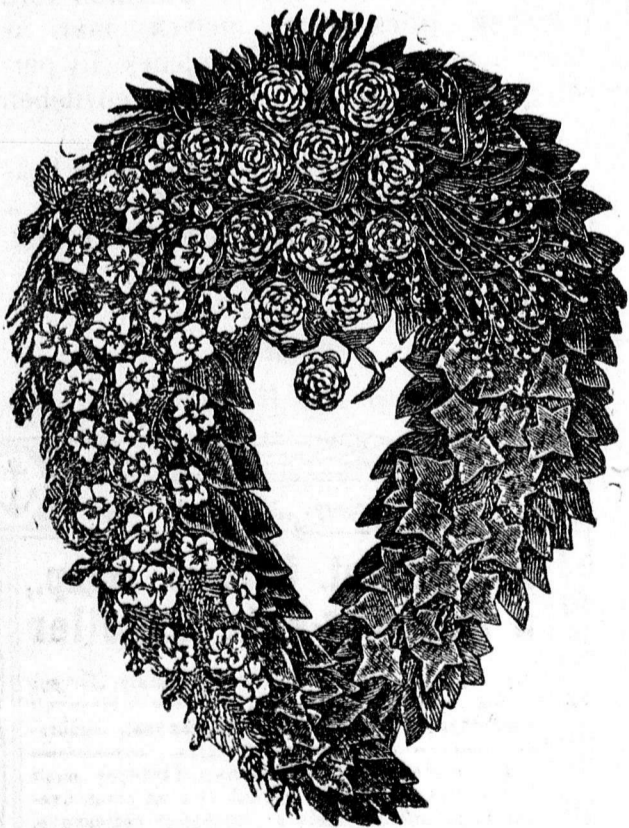
Páratlan és
csodás hatásu.

Óvakodjunk
utánvételtől.

Élő virágokból:

menyasszonyi és mindenféle alkalmi csokrok,
ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk, felirattal
vagy anélkül, ficuslevél és pálmalombokból,

ugyszintén gyászelképek, szívkeresztek, horgony kereszték stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, ko-
szoruleányi, bálai vagy bármily
alkalomra, szép berlini papir-
tartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3
frt 50 krtól 6 frtig, selyem-
tartókban **rózsa** és **kamé-
liák** 8 frttől 12 frtig, ami
ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb min-
tájuak, a legújabb párisi minta
szerint a legfinomabb selyem,
csipke és atlasz tartókkal
18—25 frtig, ami ezelőtt
40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép,
tartós zöld és szép virágok-
kal díszítve 1—3 frtig.

Babérkoszorúk ovál vagy
kerek alakban, igen szép vi-
rágokból díszítve 2 forinttól
10 forintig.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkek-
ből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos
címet, valamint a rendelmény postán vagy vasuton szállíttassék. Ren-
delésnél előnyös szükség, a küldemények utánvétellel küldetnek.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei műkertész és
rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy

tavaszi ujdonságainkat

női ruhaszövetek, selymek, delinek és mosóárúkbán, ugyszintén tavaszi női felöltők és tafft kabátokban megtekintse.

Szebbet, jobbat, divatosabbat

sehol olcsóbban nem kap

mint nálunk.

Két nagy csődtömegből

került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi »Kochlin«-féle levartimok à 42 kr., **1000 méter csikos tavaszi kelme 75 krajeártól, 1650 méter színes és fekete tafft: 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles tafft: fihr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.**

Struc boák, selyem alsók, japán övek

27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben

a régi elismert **szolid minőségek és árák.**

Nagybecsü pártfogást kérjük:

Wallerstein

Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Olcsó bevásárlási forrás!!

ÜVEG- és PORCELLÁN árukban

SZICHTATIVADAR

üvegkereskedésében

KOSSUTH-UTCA 2. szám (volt Blum-féle üzlet.)

Nagy raktár asztali, teás, kávé és mindennemű **üveggészletekben**, függő- és asztali **lámpákban**. Különböző **disztárgyak** és **alpacca evőeszközökben**. Elvállaltatnak **képek keretezésre** és minden más **üveges munkák olcsó árban**. — Csődtömegektől átvett áruk minden elfogadható árban. **Nagy raktár táblaüvegben.**

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

Fröhlich János

hentes- és mészáros üzlete
Rákóczi-ut (Rimanóczy palota.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy igen tisztelt vevőim kényelmére számos oldalról megnyilatkozott óhaj következtében üzletembe a

marhahúst

is bevezettem, s azt **folyó év február 1-től kezdve** szintén árusítom. — A n. é. közönség további szives támogatását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Fröhlich János.

Eladó

Nagyvárad legszebb részén 10 hold kitűnő karban levő szőlőföld. Értekezhetni: **Schlauch-tér 26. szám** alatt.

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-főszelést, épület és sűrűcs készítést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémperselyek, csapágyak, transzmissiók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a.

Új butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük

és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is elegendő tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt
NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

A nagy bőjt alkalmára

beszereztük a legizletesebb bőjti eledelket, u. m. angolna, pisztráng, min'ememű sardiniák, hollandi sós, kelettengeri tejes, bismark, császár és fileé heringek, rák, ajóka, ajóka gyűrű, croszhal — ementhali, kárpáti, gróji, trappista, Romatour, Imperial, pármái sajtok. — Valódi liptói túró, székely tömlő túró. — Tea-vaj. Legfinomabb és tisztánkezelt enni való olajok — borecet. Asztali és csemegeborok, pezsgők, cognac, kis üstön főtt magyar és lengyel pálinkák, likörök friss és aszalt főzések, gyümölcsök

Tisztelettel:

MEZEI JÁNOS és TÁRSA

fűszer csemege kereskedése N.-Várad, Szt. László-tér.
Telephon: 249.

Elegáns külső,

tartalmas bor, finom üdítő íz és zamat jellemző pezsgőket.
Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Eladó költőgép

Egy csirke, kacs, liba költőgép Tarm Economi Gyphers Ingrubator fotogén lámpa által fűtve, **100 tojásra** helyszüke miatt **eladó. Ára 60 frt.**
Cím a kiadóban.

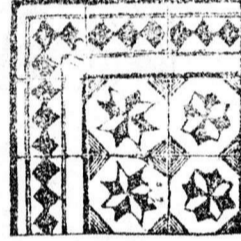
IFJABB WALLA JÓZSEF

MOZAIK-CEMENTÁRU- ÉS MŰKÖ-GYÁRA.
— ÉPÍTÉSI ANYAGOK RAKTÁRA. —

TELEFON 76-36. BUDAPEST. TELEFON 76-36.

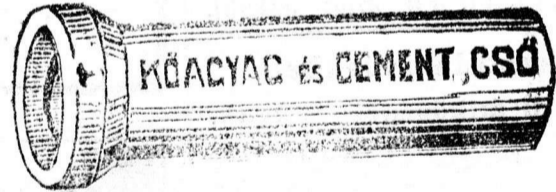
I R O D A:

VII., ROTTENBILLER-UTCA 15. SZÁM.

Márvány mozaik lapok
Mintázott cementlapok
Karmantus betonesövek
Különböző műkö-munkák
Grauit terazzo
Beton-munkák
Csatornázások
Falburkolások

Mettlaichi lapok
Keromit és klinkerlapok
Fayence-lapok
Kelheimi lapok
Terrakotta áruk
Kőagyacsövek
Chamotte téglák és agyag
Portland és románcement.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármely mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **össze nem tévesztendő** mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval
Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féltiteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. fon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

